

Høyre
Stortingsgaten 20
0161 Oslo

Samordning av opplæring i trafikkskole, skole og lærebedrift

BAKGRUNN

Over 1 million mennesker blir drept i trafikken hvert år, og blant ungdom er trafikkkulykker dødsårsak nummer 1. Ifølge Verdens helseorganisasjon er trafikkkulykker den vanligste dødsårsaken blant ungdom på verdensbasis.

Med dette som bakteppe er det behov for at samfunnet administrerer ulike tiltak som ivaretar trafikksikkerheten og reduserer ulykkesrisikoen på norske veier. Grunnlaget for trafikksikkerhetsarbeidet i Norge er nullvisjonen, «en visjon om et transportsystem som ikke fører til tap av liv eller varig skade».

Nullvisjonen er implementert i både Nasjonal transportplan og Stortingsmelding om trafikksikkerhet.

Føreropplæringen er en vesentlig del av trafikksikkerhetsarbeidet, og er et samfunnsansvar som er tildelt trafikkskolene. I Samferdselsdepartementets stortingsmelding om trafikksikkerhet (Meld. St. 40 (2015–2016)), heter det at *«Satsingen på en føreropplæring med bedre struktur og kvalitet er et viktig bidrag i trafikksikkerhetsarbeidet og for nullvisjonen. Opplæringen legger betydelig vekt på å utvikle risikoforståelse, selvinnsikt og evne til vurdering av egen adferd hos kandidatene.»*

Innholdet i føreropplæringen er vedtatt i Forskrift om trafikkopplæring og førerprøve m.m. med tilhørende læreplaner, med hjemmel i vegtrafikkloven §§ 26, 27 og 28. I tillegg til å utvikle risikoforståelse, selvinnsikt og evne til vurdering av egen adferd som det heter i stortingsmeldingen, går vesentlige deler av føreropplæringen ut på å gjøre kandidaten i stand til å bygge opp erfaring i å ta selvstendige beslutninger med lav risiko og høy

beslutningskvalitet i samhandling med annen trafikk. For å kunne oppnå de forskriftsfestede målene i føreropplæringen er det nødvendig at mesteparten av føreropplæringen foregår på dagtid på hverdager, slik at kandidatene kan bygge erfaring i å samhandle i normal trafikk. Det er dessuten viktig å være klar over betydningen av at opplæringen strekker seg over tid. I stortingsmelding om trafikksikkerhet er det et uttrykt ønske at opplæringen fordeles over et lengre tidsrom:

«Evalueringen viser imidlertid at potensialet i opplæringsmodellen fortsatt ikke blir fullt utnyttet. Dette gjelder spesielt forhold knyttet til fordeling av opplæring over tid, bedre tilrettelegging for øvingskjøring og tydeliggjøring av intensjonen i læreplaner og forskriftsverk.»

For å oppnå dette er det ønskelig at flest mulig både starter opplæringen og gjennomfører mye av opplæringen tidlig, helst fra fylte 16 år, slik at de har mulighet til å mengdetrene mye på et selvstendig nivå før førerprøve.

Siden nasjonal fraværsgrense i videregående skole ble innført ved skolestart 2016, har mange trafikkskoler meldt om utfordringer knyttet til måloppnåelsen i det forskriftsfestede læreplanverket for føreropplæringen. Det kan se ut som det skjer en utilsiktet konkurransevridning, ved at elever i videregående skole i større grad velger trafikkskoler som er villige til å fire på kravene i læreplanverket fremfor trafikkskoler som forholder seg til læreplanen, for å unngå fravær i skolen. Det oppstår dermed et uønsket motsetningsforhold mellom opplæringslova og forskrift til opplæringsloven på den ene siden, og vegtrafikkloven og trafikkopplæringsforskriften på den andre siden.

Det er imidlertid ikke egentlig noe motsetningsforhold mellom læreplanverket for den videregående skolen og læreplanverket for føreropplæringen.

Den formelle trafikkopplæringen utfyller nemlig flere vesentlige mål i den generelle delen av læreplanverket for den videregående skolen. Læring og opplæring for barn og ungdom bør heller ses i sammenheng enn som motsetninger til hverandre, og føreropplæringen bør dermed blir en naturlig del av dette samspillet. I Kunnskapsløftet heter det bl. a. at *«Oppfostringa skal sjå mennesket som eit moralsk vesen, med ansvar for egne val og handlingar»*, og at *«Opplæringa må omfatte erfaring i å ta avgjerder med direkte og synberre konsekvensar for andre.»* Den formelle føreropplæringen

ivaretar disse målene når opplæringen skjer i tråd med intensjonen i læreplanverket.

FORSLAG

Vi er alle enige om at det er viktig at ungdom fullfører videregående skole. Det er viktig å hindre frafall fra skolen, og det er viktig å sørge for at elevene møter opp til undervisningen.

På samme måte er det viktig at elevene i føreropplæringen får den opplæringen som de skal ha, i tråd med nullvisjonen, i tråd med stortingsmelding om trafiksikkerhet og i tråd med trafikkopplæringsforskriften og tilhørende læreplaner.

Bransjeorganisasjonene Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund og Trafikkforum, som til sammen organiserer omkring 800 trafikkskoler over hele landet, ønsker derfor å legge frem et forslag om at obligatorisk trafikkopplæring blir betraktet som et supplement til den generelle delen av kunnskapsløftet, og at trafikkopplæring dermed ikke anses som et hinder for måloppnåelse i videregående skole, men derimot kan være et supplement og en katalysator for å oppnå de målene i den generelle delen i kunnskapsløftet som er vanskelig å oppnå innenfor rammene i videregående skole.

De obligatoriske delene av føreropplæringen innrapporteres til Statens vegvesen gjennom trafikkskolenes elektroniske administrasjonsverktøy, så det ville derfor ikke by på problemer å verifisere tid og sted for opplæringen, og det burde derfor ikke medføre merarbeid for lærerne i videregående skole.

I stedet for å endre det eksisterende regelverket for nasjonal fraværsgrense, kan en aksept for at føreropplæringen ivaretar deler av måloppnåelsen i den generelle delen av kunnskapsløftet innebære at elevene kan ta del i de obligatoriske delene i føreropplæring uten å få fravær fra skolen, så lenge det skjer i samråd med skolen.

Det ville for øvrig være en fordel både for måloppnåelsen i føreropplæringen og for undervisningen i videregående skole om det ble lagt til rette for incitament for å gjennomføre større deler av føreropplæringen tidlig i skoleløpet.

På bakgrunn av dette mener vi den beste løsningen for å kunne ivareta intensjonene i både vegtrafikkloven og opplæringslova med respektive forskrifter og læreplanverk, er at den obligatoriske delen av føreropplæringen blir betraktet som en del av måloppnåelsen i den generelle delen i kunnskapsløftet, og dermed ikke gir fravær i videregående skole.

Subsidiært mener vi at den obligatoriske delen av føreropplæringen må gi godkjent fravær i videregående skole på lik linje med arbeid som tillitsvalgt, politisk arbeid, hjelpearbeid og representasjon i arrangement på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Trafikkopplæring er av minst like stor betydning for samfunnet.

Med vennlig hilsen

Torgeir Abusdal
Administrerende direktør
Autoriserte Trafikkskolars Landsforbund

Stig Anders Ohrvik
Daglig leder
Trafikkforum